

Greinargerð

vegna augýsingar Umhverfisstofnunar á tillögu að starfsleyfi fyrir Fjarðalax ehf. til að stunda fiskeldi í Fossfirði (Arnarfirði) sbr. ákvæði reglugerðar nr. 785/1999, um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun

Umhverfisstofnun hefur unnið tillögu að starfsleyfi fyrir allt að 1.500 tonna árlegt laxeldi í Fossfirði. Fossfjörður er stuttur fjörður inn úr Arnarfirði og einn af Suðurfjörðum. Starfsleyfið er auglýst sbr. ákvæði reglugerðar nr. 785/1999, um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun og feril sem tiltekinn er í reglugerðinni.

Afgreiðsla málsins fer að nokkru leyti fram samhliða afgreiðslu á starfsleyfistillögu fyrir Arnarlax ehf. sem einnig hefur sótt um starfsleyfi til fiskeldis í Arnarfirði enda verður ekki hjá því komist að mati stofnunarinnar, þar sem um er að ræða sambærilega starfsemi í nágrenninu. Rétt er að halda því til haga að umsókn Fjarðalax ehf. var tekin til formlegrar meðhöndlunar með bréfi Umhverfisstofnunar þann 22. júlí 2011 en umsókn Arnarlax ehf. var tekin til afgreiðslu 3. ágúst 2011 og að umsókn Fjarðalax ehf. barst einnig á undan hinni.

Áður en gengið var endanlega frá efni tillögunnar óskaði stofnunin eftir umsögn um drög að tillögunni hjá Heilbrigðisnefnd Vestfjarða og Fjórðungssambandi Vestfirðinga og jafnframt um nýtingu sem gæti stangast á við þá starfsemi á svæðum sem tilgreind er í drögum að starfsleyfum fyrir Fjarðalax ehf. og umsækjandi óskar eftir til starfseminnar. Þá var óskað eftir umsögn Orkustofnunar þar sem fram kæmi hvort upplýsingar liggi fyrir hjá stofnuninni sem varði nýtingu á þeim svæðum í tillögunni sem mögulega gæti rekist á við fyrirhugað laxeldi í Arnarfirði.

Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða sendi lista yfir leyfi í gildi til kvíaeldis og kræklingaræktar sem embættið hefur gefið út:

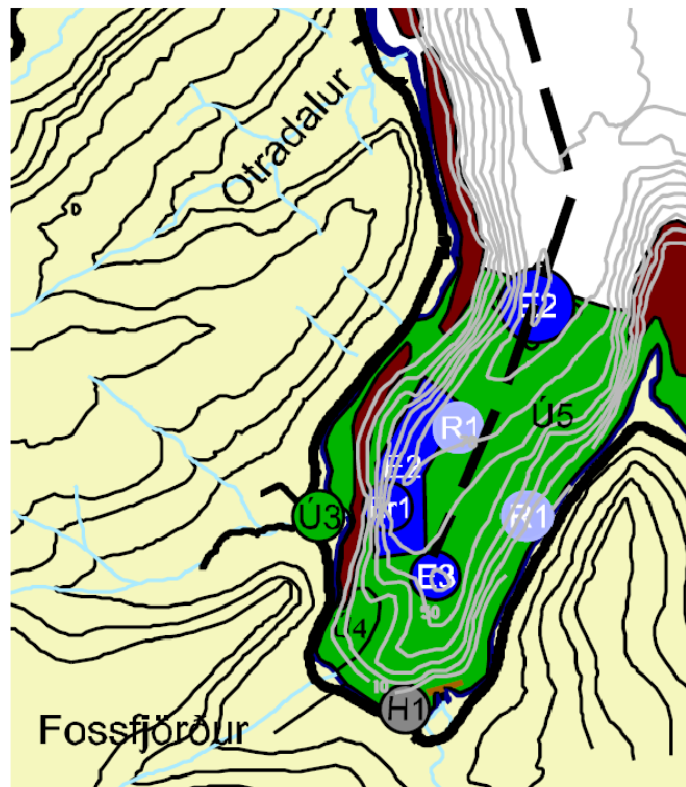
Nafn	Gildir til	Staðsetning (hddd°mm.mmm')	Staður
Arnór Björnsson	Gildir til 16.9.2012	N65 46.397 W23 41.492	Arnarfjörður
Gyða Áhugamannafélag	Gildir til 16.9.2012	N65 43.610 W23 42.043	Arnarfjörður
Jens H Valdimarsson	Gildir til 16.9.2012	N65 37.833 W23 32.333	Arnarfjörður
Jónatan Þórðarson	Gildir til 16.9.2012	N65 37.382 W23 33.166	Arnarfjörður
Nýskel - Arnarfjörður	Gildir til 8.4.2012	N65 40.230 W23 33.420	Arnarfjörður
Nýskel - Fossfjörður	Gildir til 8.4.2012	N65 37.384 W23 31.360	Arnarfjörður
Valdimar Gunnarsson	Gildir til 16.9.2012	N65 41.333 W23 33.250	Arnarfjörður
Víkingur Gunnarsson	Gildir til 16.9.2012	N65 46.400 W23 40.833	Arnarfjörður
Hafkalk ehf- Hlein	Gildir til 19.10.2019	N65 41.000 W23 34.250	Arnarfjörður
Vesturkaup	Gildir til 12.12.2020	Fossfjörður	Arnarfjörður

Þá var bent á að í tilfelli Fjarðalax ehf. er áætlað svæði til eldisins nálægt námusvæði Íslenska kalkþörungafélagsins ehf. Einnig var komið inn á málefni tengd ferðamennsku á svæðinu, svo sem kayjakferðir og sjóstangveiðar. Þá var tiltekið að taka þyrfti tillit til almennra fiskveiða.

Fjórðungssamband Vestfirðinga hefur starfrækt skipulagshóp sem vinnur að nýtingaráætlun fyrir Arnarfjörð. Hægt er að finna stöðu þessarar vinnu á netslóðinni <http://www.fjordungssamband.is/nytingaraaetlun/> og þar kemur fram að um er að ræða tilraunaverkefni sem er unnið í samvinnu við og með stuðningi stjórnvalda en fleiri aðilar styrkja verkefnið. Meginmarkmið verkefnisinsins er að gera samþætta nýtingaráætlun fyrir strandsvæði Arnarfjarðar og samræma stjórnun og nýtingu þessa svæðis í samvinnu við hagsmunaaðila.

Umsögn Fjórðungssambandsins fylgdi kort af Arnarfirði (sem mynd 1 er byggð á) þar sem settar hafa verið inn þær upplýsingar sem sambandið hefur aflað sér um í þessu verkefni.

- Efnisnám
- Kalkpörunanám
- Kræklingarækt
Starfsleyfi að 200 t
- Hlunnindanýting
H1 Æðarvarp
H2 Beltisþarí
- Fiskeldi
E1 Starfsleyfi fyrir laxeldi að 200 t
E2 Starfsleyfi fyrir laxeldi yfir 200 t (drög)
E3 Starfsleyfi fyrir þorskelði að 200 t
Er1 Rekstrarleyfi fyrir laxeldi að 200 t
- Útivist
Ú1 Veiðjár
Ú2 Útsýnisstaðir
Ú3 Útlvistarfjörur
Ú4 Köfun
Ú5 Kæjakar
Ú6 Dýra- og fuglaskoðun
Ú7 Sjóstangveiði
- Önnur nýting
A1 Sæskrímsli
A2 Rannsóknir
- Siglingaleiðir
..... Póstleið
--- Ferðabjónustu- og fristundaleið
- - - Almenn siglingaleið (stærri skip)
— Ferjuleið
S1 Hafnsögunótsstaður

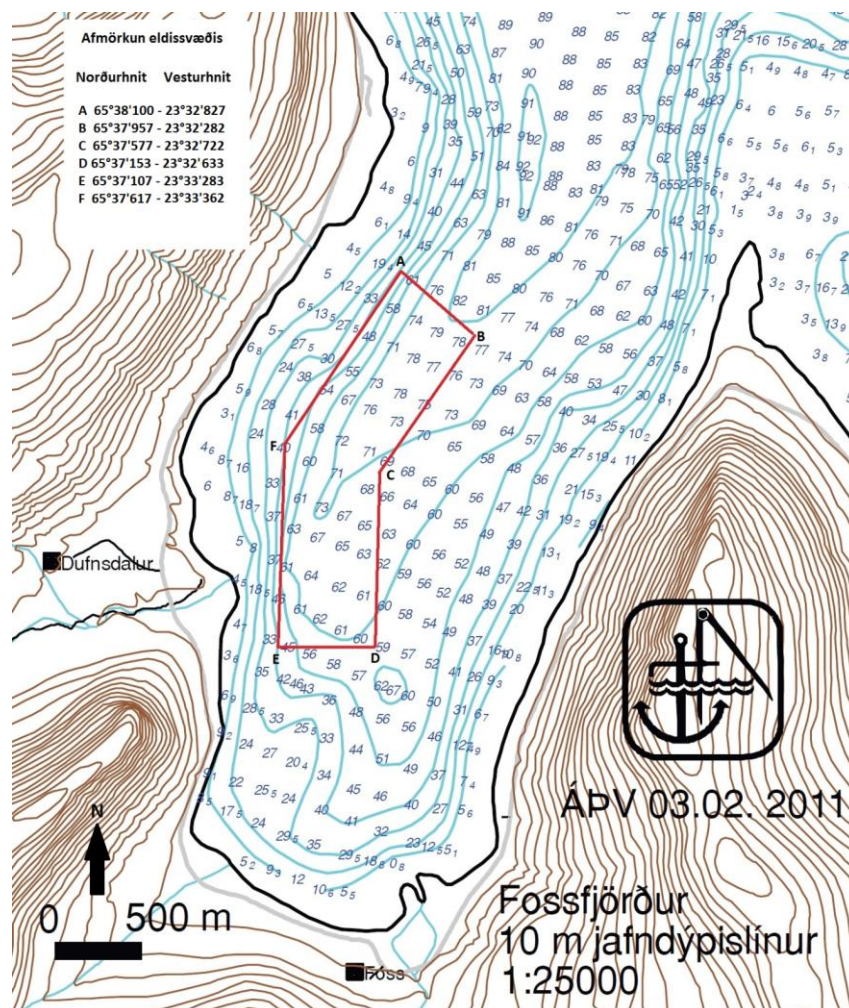

Mynd 1: Á myndinni má sjá nýtingu Fossfjarðar í samhengi við umsóknir Fjarðalax ehf. og Arnarlax ehf. (Teiknistofan Eik ehf.- Fjórðungssamband Vestfirðinga; 28.10.2011)

Á kortinu má meðal annars sjá að Fjarðalax ehf. (svæðið sem Fjarðalax ehf. sækir um er syðra svæðið af þeim er merkt E2) er að sækja um laxeldi sem er í námunda við kalkpörunanám og köfunarstað. Þá má sjá að í botni Fossfjarðar er æðarvarp og að kræklingarækt er í firðinum.

Orkustofnun skilaði inn umsögn þar sem stofnunin bendir á að hafa beri í huga mögulega skörun milli nýtingarsvæða Íslenska kalkpörunagafélagsins ehf. og fyrirhugaðra eldissvæða Fjarðarlax ehf. og Arnarlax ehf. við leyfisveitingu en líka

möguleg truflandi áhrif sem nýting kalkpörunga geti haft á fiskeldið. Þá beri að huga að áhrifum sem fiskeldið geti haft á kalkpörungavinnsluna. Afrit af vinnsluleyfi til handa Íslenska kalkpörungafélaginu ehf. fylgdi með umsögninni. Þar kemur fram að vinnsluleyfið er gefið út af iðnaðarráðherra þann 17. desember 2003. Athygli vekur þó að athafnasvæðin eru ekki tilgreind af mikilli nákvæmni í leyfisveitingunni. Í úrskurði Skipulagsstofnunar frá 5. maí 2011 vegna fyrirspurnar um matsskyldu komst stofnunin að þeirri niðurstöðu að fyrirhuguð 1.500 tonna framleiðsla á laxi, að meðaltali á ári, í sjókvíum Fjarðalax ehf. í Fossfirði í Arnarfirði sé ekki líkleg til að hafa för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og skuli því ekki háð mati á umhverfisáhrifum. Umhverfisstofnun gerði umsækjanda, Fjarðalax ehf., samt sem áður viðvart um að efasemdir væru um að eldissvæðið samræmist kalkpörungavinnslu í Fossfirði þrátt fyrir úrskurðinn. Þá höfðu enda forsvarsmenn Íslenska kalkpörungafélagsins ehf. þegar lýst áhyggjum sínum við Umhverfisstofnun í tölvubréfum til stofnunarinnar. Fjarðalax ehf. brást við með því að óska eftir því að eldissvæðið yrði nokkru minna og austar en fram fram kom í áður nefndri tilkynningu til Skipulagsstofnunar (fyrirspurn um matsskyldu) um matsskyldu og færir það þar með á meira dýpi. Breytingin felur í sér að eldissvæðið er nú áætlað samkvæmt kortinu á mynd 2 sem umsækjandi hefur lagt fram.

Mynd 2. Eftir að hafa fengið upplýsingar um athugasemdir Íslenska kalkpörungafélagsins ehf. óskaði umsækjandi, Fjarðalax ehf., eftir því að svæðið yrði minnkað og fært í austurátt. Með þessari breytingu er svæðið á meira dýpi. (Kortið er lagt fram af Fjarðalax ehf.)

Fjarðalax ehf. hefur þegar hafið eldi í Fossfirði og fengið til þess starfsleyfi Heilbrigðisnefndar Vestfjarða. Umhverfisráðuneytið gaf Fjarðalaxi ehf. með bréfi dags. 23. ágúst 2011, undanþágu fyrir starfsemi sinni í Fossfirði hvað hámarksframleiðslu ársins varðar enda getur Heilbrigðisnefnd Vestfjarða ekki veitt starfsleyfi fyrir meira en 200 tonna ársframleiðslu, þar til starfsleyfi hefur verið gefið út, en þó ekki lengur en til 1. júní 2012. Ráðuneytið fól Heilbrigðiseftirlitinu einnig að annast mengunarvarnaeftirlit þar til afgreiðslu nýja starfsleyfisins af hálfu Umhverfisstofnunar er lokið.

Í flestum málum sem varða starfsleyfi Umhverfisstofnunar spyrst stofnunin ekki fyrir um aðra starfsemi á þann hátt sem hér hefur verið gert. Rétt er því að fara nokkrum orðum um af hverju málsmeðferðin var með þessum hætti: Svæði utan netlaga eru ekki skipulagsskyld og því liggur ekki fyrir hvort önnur starfsemi er til staðar á þessum svæðum. Umhverfisstofnun úthlutar ekki svæðum með útgáfu starfsleyfis en með þessari eftirgrennslan stofnunarinnar er reynt að gæta þess eins og kostur er að starfsemin magni ekki um of umhverfisáhrif annarar nýtingar en undir það geta t.d. fallið siglingaleiðir, fiskveiðar og efnistaka. Með þessu er leitast við að hafa málsástæður við afgreiðslu málsins vel rannsakaðar.

Réttaráhrifin af veitingu starfsleyfa þar sem tilgreint er athafnasvæði utan netlaga eru þau að utan svæðisins er starfsemin ekki leyfð. Afmörkun svæðisins miðar að því að afmarka áhrif mengunar frá starfseminni og sem grunnur að vöktun á mengunaráhrifum vegna hennar. Ekki er því um að ræða að nokkurs konar yfirráðaréttur fái með starfsleyfisútgáfu til ákveðinna svæða enda getur bann við mengun utan vissra svæða ekki eitt og sér leitt af sér slíkan rétt. Ekki er heldur útilokað að önnur stjórnvöld en Umhverfisstofnun takmarki starfsemina enn meira.

Að lokum bendir Umhverfisstofnun á að ýmsar mikilvægar upplýsingar komu fram í umfjöllun Skipulagsstofnunar sem lauk með úrskurði þann 5. maí 2011 um að framkvæmdin væri ekki matsskyld en samhliða auglýsingu tillögunnar verður hægt að nálgast gögn vegna fyrirspurnar um matsskyldu á heimasíðu Umhverfisstofnunar.

Á heimasíðunni verður einnig hægt að nálgast áður nefndar umsagnir Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða, Fjórðungssambands Vestfirðinga (sem kom í tölvubréfi) og Orkustofnunar á meðan á auglýsingatíma stendur.